

ERZURUM VE ÇEVRESİNE AİT ÜST GASTROİNTESTİNAL ENDOSKOPİ SONUÇLARI

Dr. Hülya UZUNİSMAİL (x)
Dr. Arif YILMAZ (xx)
Dr. Murat SELEK (xxx)
Dr. İskender YÜKSEL (xxx)

ÖZET :

Bu çalışmada, 2 sene içerisinde uygulanan 1328 üst gastrointestinal endoskopi sonucu değerlendirildi. Olguların % 79,8 inde patolojik lezyon tesbit edildi. % 38,1 hastada gastrit, duodenit veya gastroduodenit mevcuttu. Duodenit, duodenal ülserlere göre 2,2; duodenal ülser mide ülserine göre 1,38 defa daha sık gözlemlendi. Yöremizde mide ülseri, mide kanseri ve özofagus kanserinin literatürdeki değerlere göre çok daha sık bulunduğu saptandı.

GİRİŞ :

Üst gastrointestinal sistemin endoskopik muayenesi, bütün büyük tıp merkezlerinde rutin muayeneler arasına girmiştir. Ancak memleketimizde yeterli sayıda endoskopi laboratuvarı ve elemanı olmaması sonucu, gerektiğinde uygulanan bir muayene yöntemidir.

Endoskopi laboratuvarımız Erzurum, çevre ilçe ve illerinin endoskopi gereksinimini karşılamaktadır. Olgularımızı, hastahanemiz poliklinik hizmetlerinden yararlanan veya yatan hastalardan gerek duyulanlar ile çevre doktorlarınca endoskopik muayenesi istenenler oluşturmaktadır. İlk sıralarda da tıbbi tedaviye cevap vermeyen dispeptik yakınmalı olgularla, grafilerinde malinite olasılığı bulunan hastalar gelmektedir.

Bu çalışmada, 2 yıllık süre içerisinde üst gastrointestinal endoskopi uygulanan 1328 hastanın sonuçları retrospektif olarak değerlendirildi.

x Atatürk Üniversitesi Tıp Fak. İç Hast. Anabilim Dalı Öğ. üyesi
xx Atatürk Üniversitesi Tıp Fak. İç Hast. Anabilim Dalı Uzmanı
xxx Atatürk Üniversitesi Tıp Fak. İç Hast. Anabilim Dalı Araşt. gör.

MATERYAL VE METOD:

Hastahanemizde ve çevre sağlık kuruluşlarında üst gastrointestinal endoskopi endikasyonu konulan bütün hastalara endoskopi yapıldı. Hastaların % 42,8 ini hastahaneye yatırılarak tetkik edilen hastalar oluşturuyordu.

Kardiyopulmoner yönden gerekli görülen hastalardan EKG ile teleradyogram istendi ve değerlendirildi. Endoskopiden önce bütün hastalara 2 cc % 2 lik lidocain ile topikal anestezi yapıldı. Premedikasyon amacıyla başka bir girişimde bulunulmadı.

Endoskopi esnasında, duodenumun 2. kısmına kadar geçildi. Ancak özofagus varisli ve özofagus kanserli hastalarda mideduodenum incelemesi yapılmadı. Mide kanserli ve pilor kanalı ülseri bulunan hastalarda da duodenuma girilmedi. Bir kısım hasta ise gastrektomi+gastrojejunostomi geçirmişti. Sonuçta olguların % 9 unda mide: % 23,5 inde duodenum incelemesi, yukarıdaki özelliklerinden ötürü yapılamadı.

Bütün endoskopiler, elimizde bulunan JFB3 model Olympus marka endoskop ile yapıldı. Bu model özellikle özofagus incelemesi için uygun olmamakla beraber, elimizdeki tek endoskop olduğundan, bunu özel manipulasyonlarla özofagusta da uyguladık.

Gastrointestinal sistem kanamasıyla gelen hastalara ilk 48 saat içerisinde erken endoskopi uygulandı.

BULGULAR :

Çalışmamıza 1.4.1986-1.4.1988 tarihleri arasındaki, 2 yıllık süre içerisinde Erzurum Atatürk Üniversitesi Araştırma Hastahanesi endoskopi laboratuvarında yapılan 1457 üst gastrointestinal endoskopi sonucu alındı. Bunlardan 129 u kontrol endoskopisi olduğu için çalışma dışında tutuldu. Böylece 1328 olguya uygulanan endoskopilerin sonuçları değerlendirmeye alındı.

Üst gastrointestinal endoskopi uygulanan hastaların en küçüğü 14, en büyüğü 89 yaşında olup, olguların yaş ortalaması 32 ve, % 71 i erkek, % 29 u kadındı.

Olgularımızın 268 inde (% 20,2) patoloji tesbit edilmedi. 158 olguda (% 11,8) özofagusta; 413 olguda (% 31,5) midede; 271 olguda (% 20,4) duodenumun 1. ve 2. kısmında lezyon tesbit edildi. 176 olguda (% 13,3) kombine lezyonlar saptanmış olup, 42 hastada da (% 3,2) geçirilmiş operasyonlar sözkonusuydu. Tesbit edilen patolojiler hastaların % 62,9 unda (835 olgu) benign, % 16,9 unda ise (225 olgu) malign karakterdeydi. Tablo I de mevcut patolojilerin organlara göre dağılımı gösterilmiştir.

TABLO I: 1328 olguda tesbit edilen patolojilerin organlara göre dağılımı:

	Olgu Sayısı:	Tüm Olgulara Oranı
I- Normal olgular :	268	%20,2
II- Özofagus lezyonları :		
—Özofagus varisi :	44	%3,3
—Özofajit :	35	%2,6
— Özofagus divertikülü :	1	%0,075
—Akalazyä :	2	%0,150
—Özofagus kanseri :	76	%5,7
TOPLAM :	158	%11,8
III- Mide lezyonları :		
—Gastrit :	190	%14,3
—Mide ülseri :	60	%4,5
—Pilor kanalı ülseri :	9	%0,7
—Mide kanseri :	144	%10,8
—Mide lenfoması :	1	%0,075
—Hiyatus hernisi :	1	%0,075
—Mide polipi :	6	%0,5
—Midede yabancı cisim :	2	%0,15
TOPLAM :	413	%31,1
IV- Duodenum lezyonları :		
—Duodenit :	181	%13,6
—Duodenal ülser :	83	%6,3
—Duodenal kanser :	2	%0,15
—Duodenal lenfoma :	1	%0,075
—Papilla vateri adenomu :	1	%0,075
—Duodenal polip :	2	%0,15
—Koledok ucu taşı :	1	%0,075
TOPLAM :	271	%20,4
V- Kombine lezyonları :		
—Gastroduodenit :	136	%10,2
—Özofajit + gastrit :	18	%1,4
—Özofajit + duodenit :	5	%0,4
—Özofajit + gastrit + duodenit :	17	%1,3
TOPLAM :	176	%13,3
VI- Geçirilmiş operasyonlar :		
—Gastrektomi + gastrojejunostomi :	40	%3,05
—Koledokojejunostomi :	2	%0,15
TOPLAM :	42	%3,2

Mide % 31,1 lik oranla patolojilerin en sık görüldüğü bölgedir.

Gastrit, duodenit ve gastroduodenit, gözlenen lezyonların başında gelip % 38,1 oranında tesbit edildiler.

Mide ülseri 60 olguda (% 4,5) ; duodenal ülser ise 83 olguda (% 6,3) bulundu. Duodenal ülser mide ülserinden 1,38 kat fazla görüldü.

Midenin malign lezyonları 145 olguda (%10,9) bulundu Bunlardan 1 tanesi lenfoma olup diğerleri adenokarsinomdu.

Duodenuma ait tümoral lezyonlardan 1 lenfoma, 1 indiferan adenokarsinom 1 adenokarsinom ve 1 papilla vateri adenomu tesbit edildi.

Özofagus varisi 44 olguda (% 3,3) saptandı. Bunların 18 i (%41) gastrointestinal sistem kanama tablosuyla başvurmuştu. Özofagus kanseri 76 olguda (% 5,7) tesbit edildi.

Üst gastrointestinal sistem kanama tablosuyla gelen 108 hasta mevcuttu. Mide ülseri % 24 ; duodenal ülser ise % 23, 1 oranında kanamadan sorumlu patolojiler olarak tesbit edildiler. Mide ve duodenumun eroziv lezyonları ise kanamalardan % 16,7 oranında sorumluydu. 13 olguda ise (%12,1) kanama nedeni tesbit edilemedi. Olgularımızdaki kanama nedenleri ve bunların oranları tablo II de gösterilmiştir.

Endoskopilerimiz esnasında 2 komplikasyon ile karşılaştık, bunlardan birisi mandibuler eklem çıkığı, diğeri pseudo akut abdomen tablosuydu.

TABLO II: Gastrointestinal sistem kanamasıyla gelen hastaların lezyonlarına göre dağılımı:

	Olgu sayısı :	Oranı :
1- Mide ülseri	26	%24
2- Duodenal ülser	25	%23,1
3- Eroziv gastrit ve duodenit	18	%16,7
4- Özofagus varisi	18	%16,7
5- Mide kanseri	6	%5,5
6- Özofagus kanseri	2	%1,9
7- Nedeni saptanamayan	13	%12,1
TOPLAM	108	%100

TARTIŞMA :

Endoskopi sonuçlarımıza göre gastrit, duodenit ve gastroduodenit en sık rastlanan lezyonlardı. Gastritin endoskopistlerce çok sık kullanılan bir tanı olduğu ileri sürülmektedir (1). Hatta gastritlerin endoskopik görünümüne göre sınıflandırılmasına gidilmiştir. Fakat tiplendirme yapılmadan, sadece gastrit tanısının varlığı hakkında bile, endoskopi histopatolojiye göre % 74 oranında doğru sonuç verebilmektedir (2). Atrofik gastrit için endoskopi-histopatoloji uyumluluğu anlamlı bulunmuştur (3). Yazarların çoğu endoskopik görünümüne göre gastritleri tiplendirme yerine, sadece gastrit varlığının bildirilmesini daha ileri tanının histolojik incelemelerle verilmesini savunmaktadırlar (1-3).

Olguların büyük bir bölümünde gastrit tanısı sadece endoskopik görünümle-
rine göre verildi. Mukoza düzensiz veya kolay travmatize olduğunda biyopsi alındı.
Kliniğimizde yapılan bir çalışmada, mide ve duodenumdaki mukozal lezyonları
değerlendirmede, histopatolojinin endoskopiye % 82,6 ve % 85,1 oranında des-
teklediği bulunmuştur (4). Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesinin 5000 hastanın
üst gastrointestinal endoskopi sonuçlarını derledikleri bir çalışmada gastrit
sıklığı %10 olarak bildirilmiştir (5). Endoskopi sonuçlarımıza göre bu değer %
% 14,3 tür.

Endoskopik olarak gastrit ve gastroduodenit tanısı almış 326 hastadan 3 ünde
histopatolojik tanı adenokarsinom idi Endoskopik gastrit görünümü altında ade-
nokarsinomaya % 0,9 sıklığında rastlandı.

% 13,6 olguda duodenit tesbit edildi. Duodenal ülser % 6,3 olguda mev-
cuttu. Hacettepe grubunun sonuçlarında duodenit % 11, duodenal ülser % 16
olarak bildirilmiştir (5).

Olgularımızda duodenit, duodenal ülserle göre 2,2 kat daha sık gözlemlendi.
Bu durum duodenitin tedaviye, duodenal ülserden daha dirençli olması ile açık-
lanabilir (6). Endoskopi laboratuvarımıza başvuran olgulardan çoğu tedaviye
dirençli, dispeptik yakınmaları olan hastalardı.

Duodenitin tek başına bir patolojimi (7) yoksa duodenal ülserin farklı bir
devresimi olduğu tartışmalıdır. İkinci tezi savunular çoğunluktadır (6,8,9).

Gastroduodenit ise olguların % 10,2 sini oluşturmaktaydı. Dispepsili 100
hastalık bir çalışmada gastroduodenit sıklığı %41 bulunmuş ve gastroduodenitin
de, duodenal ülser-duodenit hastalığının bir şekli olduğu ileri sürülmüştür (8).

Duodenal ülserin mide ülserine oranı 1,38/1 bulundu. Hacettepe grubunun
sonuçlarında, bu oran 7/1 (85) Kuveytte yapılan bir çalışmada ise 8,4/1 (10) olarak
bildirilmiştir.

Mide ülserine, literatürdeki değerlere göre fazla rastlanmasını, bölgemizde
duodenal ülserli olguların endoskopiye gönderilme eğiliminin azlığıyla açıklı-
yabiliriz. Mide ülserli hastalar malinite olasılığı da taşıdığından, bu hastaların
endoskopiye gönderilmesinde daha titiz davranılmış olması önemli bir faktördür.
Ancak böyle bir seçimin yapılmadığı kanamalı hastalarda, mide ülseri oranı
%24 dır. Halbuki bu oran literatürde % 9 (5), ve % 7 (10) olarak bildirilmiştir.
Bu durum bölgemizde, mide ülserlerinin sık görüldüğünü desteklemektedir.

% 10,8 olguda mide kanseri tesbit edildi. Bu oran literatürdeki değerlerle
karşılaştırıldığında (% 4 (5), % 3(8) ve % 0,8(10)) çok yüksek bulundu. Ma-
lign lezyonların seçilerek gönderilmesi bizim oranımızı yükselten bir neden olabilir.

76 olguda ise özofagus kanseri tesbit edildi. Hacettepe Üniversitesinden
yayımlanan 5000 endoskopik bir seride özofagus kanseri hiç bildirilmemiştir.

(5). Kuveyt'te yapılan 8600 olguluk bir çalışmada ise 65 özofagus kanseri (% 0,75) tesbit edilmiştir (10). Sonuçların bu derece farklı olmasını bölgemizdeki özofagus kanseri insidensinin sıklığıyla izah edebiliriz.

44 olguda (% 3,3) özofagus varisi saptandı. Bunların % 41 ini üst gastrointestinal sistem kanamasıyla yatan hastalar oluşturmaktaydı. Erken endoskopi yapılan üst gastrointestinal sistem kanamalı hastalar arasında birinci sırayı mide ülserli ve duodenal ülserli hastalar oluşturdu.

SUMMARY

UPPER GASTROINTESTINAL ENDOSCOPIC RESULTS IN ERZURUM AND SUBURBAN AREAS

One thousand three hundred twenty eight uppergastrointestinal endoscopy results performed within 2 years were discussed in this study. There were pathological lesions in 79,8 % of cases, while 38.1 % of cases have gastritis, duodenitis or gastroduodenitis. Duodenitis was found 2.2 times duodenal ulcer, and duodenal ulcer 1.38 times gastric ulcer. Gastric ulcer, gastric cancer and oesophageal cancer were found more frequent in this area than in previous studies.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- 1- Cheli R, Giacosa A, Bovero E. Clinical significance of duodenal erosions. Endoscopy 16: 105-108, 1984
- 2- Holdstock GE, Smith CL, Isaacson P. Prevalence and significance of chronic gastritis in patients undergoing endoscopy. Gut 20: A901, 1979.
- 3- Fung W, Papadimitriou JM, Matz LR. Endoscopic, histological and ultrastructural correlations in chronic gastritis. Am J Gastroenterol 71 : 269—279, 1979.
- 4- Yılmaz A, Uzunismail H, Karakelleoğlu Ş, Demir A. Duodenal lezyonların radyolojik, endoskopik, histopatolojik karşılaştırmalı değerlendirmesi. Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp bülteni 20 (1) : 155—164, 1988
- 5- Şimşek H, Telatar H, Karacadağ Ş, Kayhan B, Batman F. Upper gastrointestinal endoscopy in Turkey: A review of 5000 cases. Gastrointest Endosc 34: 68-69, 1988.
- 6- Sircus Wi, Duodenitis: A clinical, endoscopic and histopathologic study. Q. J Med New series 56: 593-600, 1985.
- 7- Earlem RJ) Amerigo J, Kakavoulis T, Pollock Dj. Histological appearances of oesophagus, antrum and duodenum and their correlation with symptoms in patients with a duodenal ulcer. Gut 26: 95-100. 1985.

- 8- Greenlaw R, Sheahan DG, De Luca V, Miller D, Myerson D, Myerson P. Gastroduedenitis, a broader concept of peptic ulcer disease. *Dig Dis Sci* 25: 660-672, 1980.
- 9- Thomson WO, Robertson AG, Imrie CW, Joffe SN, Lee FD, Blumgart LH. Is duodenitis a dyspeptic myth? *Lancet* I: 1197-1198, 1977.
- 10- Al Nakib B, Radhakrishnan S, Al Liddawi H, Jacop GS, Al Ruwalh A. The role of gastrointestinal endoscopy in developing country. *Endoscopy* 18: 37-39, 1986.